

Författare: Cecilie Eken

Vilka handlar böckerna om?

Berättarjaget i böckerna om den svarta safiren är pojken Aram och äventyret utspelar sig när han är 13 år. Aram bor i staden Rani som ligger i en oas mitt i ett avlägset ökenland och han är lärling till sin farbror som är guldsmed. En dag dyker det upp ett märkligt sällskap utanför farbroderns smedja. Det är tre medlemmar från den mystiska Völarstammen, som vill köpa smycken av farbrodern. Det är allmänt känt att folket från Völarstammen besitter magiska krafter. I sällskapet finns den egensinniga och modiga flickan Sif. Hon har en underlig ask i sin ägo och hon behöver Arams hjälp för att kunna öppna asken. I asken finns svaret på gåtan vart den försvunna svarta safiren tagit vägen. Det visar sig snart att det är många som vill hitta den svarta safiren och plötsligt befinner sig Aram och Sif i ett spännande och farligt äventyr. Under jakten på den svarta safiren kommer deras vänskap och tillit att prövas till det yttersta.

Vad tar böckerna upp?

Det är ett spännande äventyr som rullas upp i böckerna och berättelsen rör sig i magins och sagans värld. Samtidigt ställs huvudpersonen inför dilemman och situationer som läsaren säkert känner igen sig i.

Vem passar böckerna för?

Böckerna passar läsare i åldern 10–12 år, men även äldre läsare som har lässvårigheter. Sidorna består av rätt mycket text, men typsnittet är ganska stort. De bilder som finns i boken understryker det som händer i texten. Meningarna är sammansatta och dialog förekommer frekvent.

Vad handlar boken om?

Boken är den spännande fortsättningen i serien Den Svarta Safiren. Den handlar om Aram och Sif och deras resa på väg genom de fem osynliga portarna mot den värdefulla ädelstenen ”Svarta Safiren”. Vägen genom de osynliga portarna är kantad av en massa överraskningar. Sif har förmågan att förvandla sig till olika djur, vilket är en bra hjälp på resan. De ska ta sig över hinder som giftiga träsk och uttorkade slätter med frätande syra och möta läskiga kryp och blodtörstiga bestar.

Mål från LGR 11:

- Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord (Sv åk 4-6)
- Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna. (Sv åk 4-6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar (Sv åk 4-6)

Samla eleverna och diskutera följande kring boken:

Frågor till boken

- Vad tyckte du om boken?
- Vad tyckte du mindre bra om?
- Något du inte förstod eller som var konstigt?
- Hur började boken? Vad hände först?
- Vad händer sedan? Berätta slutet!
- Vem är viktig? Beskriv karaktärerna!
- Är det synd om någon?
- Om du fick ändra på något, vad skulle du ändra på?
- Vem skulle du vilja vara?
- Budskap – Vad kan vi lära av boken?

Rätt eller fel – kortskrivning

Kortskrivning är ett väldigt användbart verktyg i skolan.

Lite fakta om kortskrivning:

Kortskrivande är att under 5 – 10 minuter låta eleverna skriva ner sina spontana tankar om ett bestämt ämne eller fråga. Texterna är inte till för att bedömas vare sig språkligt eller innehållsmässigt. Eleven ska så lite som möjligt känna sig begränsad att uttrycka det hon verkligen tycker eller uppfattar. Det är viktigt att poängtera att det har stor betydelse hur läraren ställer frågan. Det är viktigt att ställa autentiska frågor. Skillnaden på en vanlig och en autentisk fråga är att på en vanlig fråga förväntar läraren ett rätt svar. Däremot får en fråga som är autentisk ett mer genomtänkt svar (T.ex. ”Vad tror du om...?”). Syftet kan vara:

- *upptäcka vad man redan vet*
- *inventera förväntningarna*
- *samla tankarna inför uppgiften*
- *associera till centrala begrepp*
- *utvärdera*
- *fundera över vad man har lärt sig*

Syftet är att varje människa ska bli stärkt i sina egna tankar. Syftet kan också vara att läraren ska kunna se hur eleverna har uppfattat uppgiften.

Eleverna får kortskriva kring några frågeställningar. De skriver i 2-5 minuter kring en fråga, och när man sett att varje elev avslutat sitt skrivande får de en ny fråga att skriva två minuter om.

Exempel på frågor:

1. Gjorde Aram rätt som stängde in Sif i hålan för att hämnas på henne?
2. Gjorde Sif och Aram rätt som tog vägen över Saltslätten istället för att välja vägen som gick runt slätten?
3. Var det rätt att slå stenen i skallen på djuret som angrep Sif?

Diskutera svaren i gruppen.

Skriva dagbok

Hur skriver man dagbok? Början, slutet, mycket känslor och funderingar. Visa gärna en modelltext från en dagbok och diskutera innan ni tar er an uppgiften med att skriva egen dagbok. En dagbokstext är ju oftast en form av en återgivande/ återberättande text.

Strukturen i en återgivande text:

1. *Rubrik (I detta fall kanske rubriken är: Kära dagbok ...).*
2. *Orientering; Här svarar man på frågorna: Vem/Vilka, Var, När, Vad?*
3. *Sedan kommer händelserna i en kronologisk ordning. Prata om tidsordens betydelse för att få en struktur i texten. Förslag på tidsord:*

Först

Sedan

Därefter

Efter en stund

Plötsligt

Till slut/ slutligen

Ofta finns det även med en evaluering (en värdering) i de olika händelserna.

4. *En återgivande text slutar oftast med en slutkommentar som rundar av texten.*

Låt sedan eleverna välja att vara Sif, Aram eller någon av rövorna och skriva den personens dagbok en kväll när de vilar på väg igenom någon av de osynliga portarna.

Sedan kan eleverna rita en bild till dagboken. Ett roligt sätt att redovisa: Gör en Power Point där man lägger in den bild eleven ritat och spelar in en berättarröst till. Ett bra sätt att visa vad ni gör i klassen vid t. ex ett föräldramöte eller spara som en del i elevernas portfolio.

Facit elevmaterial

Kapitel 1 – Min vän Mugul

1. Varför tror du att Aram inte vill att rövarna ska hitta kartan i hans ficka?
Eget svar.
2. På sidan 12 säger Aram: ”Först vill jag att vi kommer överens om en sak. Om jag visar er vägen så ska ni släppa mig. Annars ...”
Vad tror du att Aram ska säga efter ordet annars?
Eget svar.
3. Vem tror du att den svartklädde mannen är?
Eget svar.
4. Varför tror du att Mugul tycker att Aram är listig?
Eget svar.
5. Var tror du att Mugul och den svartklädde mannen har tagit vägen?
Eget svar.

Sant eller falskt

	Sant	Falskt
1. Aram vaktades av 2 rövare.	☒	☐
2. Kartan i hålan visade vägen till en stad i söder.	☐	☒
3. Männen hade slaktat 20 getter.	☐	☒
4. Rövarna bakade bröd.	☒	☐
5. Sif hade förvandlat sig till en katt.	☒	☐

Facit elevmaterial

Kapitel 2 – In i berget

1. Varför tror du att Sif valde att förvandla sig till en ödla?
Eget svar.
2. Aram är sur för att han tror att Sif lärt sig kartan utantill. Tror du att hon har det? Motivera ditt svar.
Eget svar.
3. Varför tyckte Aram att Sif hade vunnit över honom igen, tror du?
Eget svar.
4. Vad är en bergsklyfta? Slå upp ordet eller beskriv de med egna ord.
Eget svar.
5. Vad tror du menas med att öknen glödde?
Eget svar.

Sant eller falskt

	Sant	Falskt
1. En dörr öppnade sig i golvet.	☐	☒
2. Dörren öppnar sig genom att man trycker på en stjärna.	☒	☐
3. Sif och Aram ska leta reda på en stad.	☒	☐
4. Sif tog kartan från rövarena.	☐	☒
5. Vid bäcken växte träd med rosa och gula blommor på.	☐	☒

Facit elevmaterial

Kapitel 3 – Fruktaans dal

1. Varför tror du att solens strålar inte nådde ner till Sif och Aram när de gick?
Eget svar.
2. Varför trodde Aram att någon gick bakom dem?
Eget svar.
3. Varför tror du att Aram tycker att Fruktaans dal är ett passande namn?
Eget svar.
4. Varför bestämde sig Aram för att lita på Sif?
Eget svar.
5. Vad menas med ordet Fruktaans? Förklara.
Eget svar.

Sant eller falskt

	Sant	Falskt
1. Sif kutade som en häst.	☐	☒
2. Aram trodde att man kunde lura den svartklädde mannen.	☐	☒
3. Sif hittade ett rep på stigen.	☐	☒
4. Sif berömde Aram när han klättrade.	☒	☐
5. Aram slog i sin fot när han hoppade.	☐	☒

Facit elevmaterial

Kapitel 4 – Giftiga träsket

1. Varför tror du att de måste gå över träsket innan det blev natt igen?
Eget svar.
2. Vad tror du finns i vattnet som gör att det luktar ruttet?
Eget svar.
3. Varför tror du att det på kartan stod att de inte fick sova?
Eget svar.
4. Vad tycker du att krypen liknade för sorts insekt?
Eget svar.
5. Ungefär hur länge tror du att de gick i Giftiga träsket?
Eget svar.

Sant eller falskt

	Sant	Falskt
1. Arams åsna heter Sada.	☐	☒
2. Marken i träsket var täckt av taggiga buskar.	☐	☒
3. Sif var inte van vid mygg.	☒	☐
4. Det brukade alltid vara Aram som ville vila.	☒	☐
5. När de kom ut från Giftiga träsket var solen på väg ner.	☒	☐

Facit elevmaterial

Kapitel 5 – Saltslätten

1. På kartan stod det: ”Den blinda stannar inte” Vad tror du menas med det?
Eget svar.
2. Varför tror du att Völarerna aldrig går vilse?
Eget svar.
3. Varför tror du att Sif plötsligt misstänkte att Mugul och hans män snart var där?
Eget svar.
4. Var hade du valt att gå: I det Giftiga träsket eller på Saltslätten? Varför?
Eget svar.
5. Tror du att Mugul är nära dem?
Eget svar.

Sant eller falskt

	Sant	Falskt
1. Det tar fem dagar extra att gå en annan väg utanför kartan.	☒	☐
2. Sif hade en tygbit över ögon och öron.	☐	☒
3. Läpparna smakade salt.	☒	☐
4. De såg två fåglar.	☐	☒
5. Aram drack upp allt vatten.	☐	☒

Facit elevmaterial

Kapitel 6 – Osynliga portar

1. Varför tror du att Aram bara skulle få några klunkar vatten den dagen?
Eget svar.
2. Aram somnade under en klippa och vaknade inte förrän mitt på dagen. Vad tycker du att klockan är när det är mitt på dagen?
Eget svar.
3. Aram drömde en drömlös sömn. Brukar du drömma på nätterna? Brukar du drömma samma dröm eller är det alltid olika drömmar?
Eget svar.
4. Vad är en rovfågel (om du inte vet så slå upp ordet)? Kan du namnet på några rovfåglar?
Eget svar.
5. Hur länge tror du att vi människor kan klara oss utan vatten?
Eget svar.

Sant eller falskt

	Sant	Falskt
1. Aram och Sif ska hitta 5 synliga portar.	☐	☒
2. Den första porten heter två torn.	☒	☐
3. Sifs och Arams vatten är slut.	☐	☒
4. I slutet av kapitlet har Aram och Sif hittat alla portarna.	☐	☒
5. Aram hittade porten som heter Hålet.	☒	☐

Facit elevmaterial

Kapitel 7 – Den sista porten

1. Varför tror du att de turades om att gå först?
Eget svar.
2. Titta på bilden på sidan 87. Vet du vad en sådan bro kallas? Om du inte vet så försök ta reda på vad den kallas (t.ex. via nätet, eller fråga en kompis).
Eget svar.
3. Vad tror du djuren som anföll Sif och Aram är för sorts djur?
Eget svar.
4. Vad är en best? Förklara. Slå upp i en ordlista eller leta på nätet.
Eget svar.
5. Hur tror du att det kommer att gå för Sifs ben? Hittar de en doktor eller vad gör de åt det djupa såret som hon fått?
Eget svar.

Sant eller Falskt

	Sant	Falskt
1. Det sista kapitlet i boken heter <i>Den sista porten</i> .	☒	☐
2. Sif hade vita kläder på sig.	☒	☐
3. När de gått förbi åtta hålor sa Sif att det luktade konstigt.	☐	☒
4. Det kom tre djur rusande emot dem.	☐	☒
5. Boken som fortsätter berättelsen om Sif och Aram heter <i>Drottningens gåta</i> .	☒	☐